

คำนำ

แม้ว่าจะมีการศึกษาเรื่องของความยากจนมากพอสมควร แต่ความยากจนเชิงโครงสร้างก็ถือว่าเป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจของนักวิชาการ ผู้ปฏิบัติ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาความยากจนของประเทศไทย รายงานการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการรวบรวมองค์ความรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับอุปสรรคด้านกฎหมายและนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของคนไทย โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรม ซึ่งได้รวมกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม คือ ชาวนา ชาวสวนยาง และชาวประมง ใน การศึกษานี้ ยังได้รวมรวมข้อมูลในส่วนเกี่ยวกับข้อกฎหมายและนโยบายการพัฒนาทางการเกษตรของประเทศไทยที่มีฐานการผลิตทางการเกษตรที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น มาเลเซีย และไนวัน ทั้งนี้คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในเบื้องลึกกันต่อไป

คณะผู้วิจัย ได้ร่วมขอขอบคุณสถาบันพระปกเกล้าที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงต่อผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และทำให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี คือ คุณวิชิต ใจรุ่งโรจน์ ศูนย์พัฒนาภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคุณ darm เสียม ไนม สถาบันทรัพยากรช้ายฝ่าย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

บุษบง ชัยเจริญ ผู้ดูแล
บุญมี ลี้

เทพกร ธ. สงขลา

ธันวาคม 2545